# Sağlıklı Yatırım Arayışındaki Yatırımcıların Yolu Yatırım Fonlarında Buluştu

**Halim ÇUN- TKYD Başkan Yardımcısı**

Yükselişler olduğu gibi düşüşler, ralliler olduğu gibi çöküşler de para ve sermaye piyasalarının olmazsa olmazları arasında. Ve tabii ki bu durum ülkemize özgü değil. Ama günün sonunda hatta daha doğru bir ifade ile yılın sonuna geldiğimizde 2022 yılında portföy yönetim sektöründe yönetilen toplam varlıklar %141 artışla 1,567 milyar TL'ye ulaştı.

Bu sonuca ulaşırken 2022 yılında neler yaşandı? 2022 Ekim ayında %85,51 seviyesi ile tepe noktasına ulaşan enflasyon Kasım ve Aralık ayında baz etkisi ile gerilemeye başlayarak yılı %64,27 seviyesinde tamamladı. Döviz tarafına baktığımızda ise yıl içinde 18,74 seviyesini test eden USD/TL kuru 2022'yi % 40,2 artışla 18,70 seviyesinde kapadı. Tüm bu yaşananların ışığında gösterge tahvil dördüncü çeyrek sonunda %9,97'ye gerilerken BIST 100 endeksi 2022 yılında %196,57 değer kazandı.

2022 yılında yurt içinde USD/TL, enflasyon verileri ve TCMB kararları etkili olurken yıl sonuna yaklaşırken uluslararası piyasalarda da yüksek seyreden enflasyon, jeopolitik gerilim ve beklentileri karşılayamayan ekonomik veriler nedeniyle devam eden resesyon endişelerinin arttığı bir yılı geride bıraktık.

Neden sonuç ilişkisini yalın bir şekilde ortaya koymamız gerekirse… Yatırımcıların enflasyonist ortamda sağlıklı yatırım arayışı neden, sektörün bir yılda yaklaşık 1 trilyon TL büyümesini sonuç olarak özetleyebiliriz. Bu artış tabii ki yönetilen portföylerin büyümesi ile de sınırlı kalmadı. Sektörde faaliyet gösteren portföy yönetim şirketi sayısından yatırımcı sayısına, çalışan sayısından fon sayısına kadar her alanda artış yaşandığından bahsedebiliriz. Örneğin 2021'de dört milyon civarında olan Yatırım fonu yatırımcı sayısı 2022'de 5.243.654 kişiye ulaşırken, yönetilen fon sayısında da %55 artışa tanıklık ettik.

Portföy yönetim sektörü derken yatırım fonları, bireysel emeklilik yatırım fonları, bireysel portföy yönetimi ve yatırım ortaklıklarını kastediyoruz. Bir noktayı belirtmekte fayda var; tüm sektörün %50'sinden fazlası yatırım fonlarından oluşuyor. 2021 sonunda 326 milyar iken tam bir yıl sonunda 806 milyara ulaşan bir büyüklükten bahsediyoruz. Bu pazarda en dikkat çekici artış %253 büyüme ile 101 milyar TL'ye yaklaşan serbest fonlarda yaşandı. Serbest fonları sadece SPK mevzuatına göre nitelikli tanımlamasına uygun yatırımcılar tarafından alınabildiğini hatırlatalım. Bu ivmede %182 ile ikinci sırada kurumsal şirketler için vergi teşvikinin de olduğu girişim sermayesi yatırım fonları yer alıyor. Katılım ve hisse senedi fonlarının da pazarın büyümesine 50 milyar TL üzerinde katkı sağladığı gözüküyor. Para piyasası ve kısa vadeli tahvil bono fonlarda net 54 milyar TL, valörlü fonlarda 20 milyar TL giriş yaşandı.

Diğer taraftan emeklilik yatırım fonları 244 milyar TL'den 434 milyar TL'ye, bireysel portföy yönetimi 82 milyar TL'den 335 milyar TL'ye, yatırım ortaklıkları ise 900 milyondan 1,3 milyar TL'ye yükseldi. BES sisteminde, katılımcı sayısı bir önceki yıl 7.092.020 kişi iken %10 artış ile 7.801.305 kişi olmuş, emeklilik yatırım fonu sayısı ise 384'e ulaşmıştır.

Geçen yılın, düzenlemelere ilişkin en önemli gelişmesi 15/04/2022 tarihli ve 31810 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7394 no'lu kanun ile yatırım fonlarında katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirlere istisna tanınması idi. Bu düzenleme ile "TL" bazlı yatırımlar teşvik edilirken, TL enstrümanlara yatırım yapan ve vergi istisnası ile büyüyen fonlar piyasada hızla gelişme kaydetti ve sektörün itici gücü oldu. Aynı şekilde girişim sermayesi yatırım fonları için de bu istisna uygulanmaya başlanmıştır.

Son yıllarda gelişen teknolojiler alanında ve sürdürülebilirlik teması çerçevesinde çok sayıda fon ihraç olurken, küresel piyasalarda olduğu gibi Türkiye'de de Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) odaklı yeşil fonların da geliştiği dikkat çekmektedir. Portföy Yönetim Sektörünün, ESG uygulamalarına yeni ürünleri ile her geçen gün daha fazla destek verdiğini ve Türkiye'nin sürdürülebilir büyümesine ve yeşil dönüşümüne katkı sağladığını görmekteyiz.

Pazarın nicel büyümesi beraberinde nitelik iyileştirmesini de getirdi. Artan yatırımcı ve fon sayısı rekabeti arttırırken portföy yönetim şirketleri de mükemmellik arayışlarını arttırmak durumunda kaldı. Artık makine öğrenmesine dayalı yapay zekaların yönettiği yatırım fonlarından bahseder olduk. Bahsetmekle kalmayıp bir çoğumuz bilerek ya da bilmeyerek bu fonlara yatırım da yapıyoruz. Portföy yöneticilerinin tecrübe ve uzmanlığına robotların veri analiz etme hızını ekleyerek karar alma süreçlerinin iyileştirildiği ve hızlandığı yatırım fonlarına TEFAS aracılığıyla kolayca ulaşabiliyoruz. Ya da birçok kişinin yıllardır içeriğini bilmemesi nedeniyle fon dağılımını değiştirmediği BES yatırımlarımızı risk ve getiri tercihlerimize göre robotlar birkaç saniye içinde bizim adımıza kolayca çeşitlendirip, değiştirebiliyor.

Dünya genelinde devam eden ekonomik risklerin neden olduğu etkiler 2023 yılında zaman zaman talep üzerinde baskılara neden olsa da enflasyonist ortamın süreceği beklentileri ile reel getiri hedefleyen yatırımcıların yatırım fonlarına olan ilgisinin devam etmesi kaçınılmazdır.

Sözün özü, risk ve belirsizlik azalmayacağı için birikimleri yönetmek ve korumak her geçen gün daha da zorlaşıyor. Bunun farkında olan yatırımcıların ilgisiyle büyüyen ve gelişen yatırım fon pazarı ülke ekonomisine de olumlu katkılar sağlamaktadır. Kaliteden ödün vermeksizin yatırımcılara katma değer yaratma fırsatı sunan sektörümüzde günün koşullarına uygun yeni ürün seçenekleri çoğalırken, tüm bireysel ve kurumsal yatırımcılara uygun bir yatırım fonu mutlaka bulunabilmektedir.